

Procjena stavova i zastupljenost volontiranja u srednjoškolskoj populaciji na području grada Vinkovaca

The assessment of attitudes and volunteering representation in the region of the city of Vinkovci secondary school population

Josipa Čavar, Jadranka Pavić, Aleksandar Racz*

Sažetak

Ciljevi ovoga istraživanja usmjereni su na procjenu uvjerenja i stavova učenika dvaju srednjih škola s područja grada Vinkovaca o volontiranju, uključenost učenika u volontiranje i zadovoljstvo učenika volontiranjem. Stratificirani uzorak ispitanika čine učenici dviju srednjih škola: Zdravstvena i veterinarska škola „dr. Andrija Štampar“ (50 ispitanika) i Gimnazija „Matija Antun Reljković“ (50 ispitanika). Unutar svakoga stratuma ispitanici su iz ukupne populacije bili uključeni metodom slučajnih brojeva. Najveći broj ispitanika volontirao je pri crkvi, a najmanje za potrebe političkih stranaka. Uočeni su u obje škole pozitivni stavovi o volontiranju, pri čemu od ukupnoga broja ispitanika, njih 21% redovito volontira, što je 11,5% više od prosjeka volontiranja u općoj populaciji u Hrvatskoj koji iznosi 9,5%. Nadalje, prosudbe o volontiranju glede osobnih oplemenjivanja također su pozitivne. Rezultatima svojeg volonterskoga rada značajno su zadovoljniji ispitanici zdravstvene škole. Također, starija srednjoškolska populacija ima pozitivne stavove o volontiranju i učestalije volontira od ukupnoga prosjeka volontiranja u Hrvatskoj. Istraživanje ukazuje na stav učenika o nedovoljnom promicanju i poštivanju volontiranja u zajednici. Uočeno je da su u gimnaziji prisutni pojedinci koji su dublje upućeni u problematiku volontiranja. Ispitanici iz zdravstvene škole izrazitije podržavaju prijedloge o pokrivanju troškova prijevoza i doručka, kao i stručno osposobljavanje organizacija za prihvata i rad s volonterima. Rezultati su uspoređeni s rezultatima srodnih istraživanja u Dubrovniku i Zagrebu. Istraživanje predstavlja doprinos razumijevanju i usmjeravanju politike i kulture volontiranja u Hrvatskoj.

Ključne riječi: stavovi, volonterstvo, volontiranje, oblici volonterskoga rada

---

Summary

The aims of this research are to evaluate the beliefs and attitudes on volunteering (involvement, satisfaction) of students from two secondary schools in the area of the city of Vinkovci. The stratified sample of students is made up of two secondary schools: Dr Andrija Štampar's (50 respondents) and Matija Antun Reljković's High School (50 respondents). Within each stratum, respondents from the total population were included in the random number method. The largest number of respondents volunteered with the church, and in the least for the needs of political parties. There are positive attitudes on volunteering in both schools, of which 21% regular volunteers, which is 11.5% more than the average of volunteering in the general population in Croatia, which is 9.5%. Furthermore, judgments on volunteering for personal improvement are also positive. The health school respondents are significantly more satisfied with the results of their volunteer work. Also, an older high school population has positive attitudes on volunteering and volunteers more than the overall average of volunteering in Croatia.

The research points to the attitudes of students on insufficient promotion and respect for community volunteering. It was noted that there were individuals in the gymnasium who were deeper in volunteering. Health school respondents strongly supported proposals to cover transportation and eating costs as well as vocational training of volunteer organizations and volunteers. The results were compared with the results of

---

* **Opća županijska Bolnica Vinkovci, Odjel pedijatrije** (Josipa Čavar, dipl. med. techn.); **Zdravstveno veleučilište Zagreb** (dr. sc. Jadranka Pavić, prof., doc. dr. sc. Aleksandar Racz, dr. med.)

Adresa za dopisivanje / *Correspondence address:* Aleksandar Racz, Zdravstveno veleučilište, Mlinarska 38, 10000 Zagreb. E-mail address: Aleksandar.Racz@zvuh.hr

Primljeno/*Received* 2018-01-31; Ispravljeno/*Revised* 2018-02-14; Prihvaćeno/*Accepted* 2018-02-20

related researches in Dubrovnik and Zagreb. Research is a contribution to understanding and guiding the politics and culture of volunteering in Croatia.

Key words: attitudes, volunteering, forms of volunteer work

Med Jad 2018;48(3):143-156

Uvod

Aktivnosti civilnoga društva imaju značajne vrijednosti za kvalitetu života građana a time i društva u cjelini. Civilno društvo (*engl. Civic community*): „...podrazumijeva slobodu samoorganiziranja ('odozdo') od obitelji do države. Takvo civilno društvo oblik je demokracije u kojoj individue aktivno participiraju u javnom životu. Informatičkim rječnikom iskazano, to je umreženo društvo koje najvećim dijelom timski priprema, donosi i provodi odluke“.¹ Karakteristike civilnoga društva temelje se na dobrovoljnosti i slobodi samoorganizacije i udruživanja građana, a radi ostvarivanja općega dobra.² Aktivnosti civilnoga društva su široke i između ostaloga uključuju promicanje temeljnih vrijednosti kao što je vladavina prava, demokracija, očuvanje okoliša i kulturne baštine pomoć vulnerabilnim skupinama građana (siromašnima, nemoćnima, bolesnima).² Sukladno tome, volontiranje je usko povezano s aktivnostima civilnoga društva, jer se ono najčešće provodi u civilnom sektoru, te na taj način omogućava nova rješenja za društvenu zajednicu i potiče građanski aktivizam i odgovornost.³ Zakon o volonterstvu Republike Hrvatske, u članku 3. definira ga kao „...dobrovoljno ulaganje osobnoga vremena, truda, znanja i vještina kojima se obavljaju usluge ili aktivnosti za dobrobit druge osobe ili za opću dobrobit, a obavljaju ih osobe na način predviđen ovim Zakonom, bez postojanja uvjeta isplate novčane nagrade ili potraživanja druge imovinske koristi za obavljeno volontiranje, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno“.⁴ Osim koristi za zajednicu, volontiranje podiže razinu vještina, svijesti, savjesti a sve naučeno i unaprijeđeno može sudionicima pomoći u što boljem i harmoničnijem pozicioniranju u životu. Begović razlikuje tri razine volonterskoga rada. Prva razina odnosi se na osobni razvoj koji podrazumijeva učenje novih vještina, otkrivanje i razvijanje vlastitih potencijala, prihvaćanje odgovornosti, razvoj samokontrole, tolerancije u timskom radu, otkrivanje unutarnje motivacije, postizanja osjećaja korisnosti, razvoj vlastitih vrijednosti, stjecanje radnoga iskustva, stjecanje novih prijateljstava itd. Druga razina odnosi se na rješavanje konkretnih problema putem lokalnih i globalnih volonterskih akcija u vidu pružanja pomoći u područjima pogođenima ratom, prirodnim katastrofama, obnova i uređenje javnih prostora, očuvanje prirodne kulture, povijesne baštine, pomaganje u organizaciji kulturnih događanja, manifestacija, rad na

zaštiti okoliša, rad s djecom i osobama s posebnim potrebama, promicanju ljudskih prava, te pomoć starijima i nemoćnima. Konačno treća razina odnosi se na društveni razvoj koji se očituje kao doprinos razvoju samoinicijativnosti ljudi, odgovorno uključivanje u društvene tokove, razvoj spektra civilnoga društva itd.³

U životu mladih ljudi volontiranje ima odgojnu i obrazovnu ulogu. Uz učenje novih vještina, stjecanje novih znanja, mladi se ljudi kroz volonterski rad izgrađuju kao osobe kroz razvijanje osjetljivosti i empatije prema ranjivim skupinama, razvoj kritičkoga mišljenja prema događajima i potrebama u društvu, solidarnost i zajedništvo. Na taj način razvija se samopouzdanje i samopoštovanje, te učinkovitije sudjelovanje u osobnom i društvenom životu. Ibrahimović skreće pažnju da je na 6. Konferenciji Vijeća Europe u studenome 2002. godine u Solunu, Odbor Ministara (*Committee of Ministers*) usvojio preporuku o važnosti prepoznavanja i vrijednosti neformalnog i informalnog učenja i stjecanja kompetencija kroz uključivanje mladih u volonterski rad. Nastavno na to izrađen je *European Portfolio for Youth Leader nad Youth Workers* u kojemu se ističe važnost osnaživanja mladih osoba, razvoj relevantnih prilika za učenje, održavanje mladih u interkulturalnom učenju, organizacijski razvoj i razvoj politike za mlade, te korištenje evaluacijskih praksi.⁵ Nacionalnim programom za mlade od 2009. do 2013. godine predviđene su mjere promocije i poticanja volonterstva među mladima kroz suradnju s lokalnim volonterskim centrima i civilnim udrugama.⁶ Recentnija istraživanja raširenosti volontiranja među studentskom populacijom pokazuju da Hrvatska u odnosu na svijet ima nizak postotak studenata koji volontiraju.^{7,8} Zbog toga je važno pokušati procijeniti koji su to čimbenici koji utječu na uključenost učenika i studenata u aktivnosti volontiranja, kako bi se mogle planirati potrebne intervencije u cilju poticanja i uključivanja mladih u aktivnosti volontiranja.

Cilj istraživanja

Ciljevi ovog istraživanja su:

- 1) Istražiti stavove učenika srednjih škola o volontiranju, u ovom slučaju Zdravstvena i veterinarska škola "dr. Andrije Štampara" i gimnazija "Matije Antuna Reljkovića" u Vinkovcima;
- 2) Istražiti uključenost učenika u volontiranje;
- 3) Istražiti zadovoljstvo učenika volontiranjem.

Metodologija istraživanja

Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika čine učenici 3. i 5., tj. maturalnih završnih razreda dviju srednjih škola na području grada Vinkovaca, pri čemu je važno napomenuti da u Hrvatskoj učenici zdravstvenih struka školovanje prolaze na srednjoškolskoj razini u trajanju od pet godina. U istraživanje su bili uključeni polaznici maturalnih razreda Zdravstvene i veterinarske škole „dr. Andrija Štampar“ (50 ispitanika) i trećih razreda gimnazije „Matija Antun Reljković“ (50 ispitanika).

Metoda istraživanja

Istraživanje je provedeno pri zdravstvenoj i veterinarskoj školi u travnju 2017. godine i pri gimnaziji u svibnju 2017. godine u Vinkovcima. Za istraživanje je korišten veći dio Upitnika o volontiranju kojeg je konstruirala Udruga za razvoj civilnoga društva SMART iz Rijeke za koji je od strane autora dobivena suglasnost za upotrebu, a već je korišten u istraživanju o volonterskom djelovanju kao načinu korištenja slobodnoga vremena među dubrovačkim srednjoškolcima.⁹

Za potrebe ovoga istraživanja upitnik se sastoji iz tri dijela. U prvom dijelu nalaze se upiti o osobnim podacima (dob, spol, članstvo u udrugama). Drugi dio ispituje stavove učenika o volontiranju koji su mjereni na Likertovoj petstupanjskoj ljestvici (1 - izrazito se ne slažem, 2 - ne slažem se, 3 - niti se slažem, niti se ne slažem, 4 - slažem se, 5 - izrazito se slažem). Ukupno su u istraživanje bile uključene 41 tvrdnje. Treći, završni dio odnosi se na aktivnosti volontiranja. U ispitivanju su sudjelovali učenici trećih i petih –

maturalnih, završnih razreda, njih 100, u dobi od 17 do 20 godina. U interpretaciji rezultata rabljene su metode deskriptivne statistike.

Analiza podataka

Kategorijski podaci predstavljeni su apsolutnim i relativnim frekvencijama. Numerički podaci opisani su medijanom i granicama interkvartilnog raspona. Razlike kategorijskih varijabli testirane su Fisherovim egzaktnim testom. Normalnost raspodjele numeričkih varijabli testirana je Shapiro – Wilkovim testom. Razlike numeričkih varijabli između dviju nezavisnih skupina testirane su Mann-Whitney U testom. Sve P vrijednosti su dvostrane, a razina značajnosti je postavljena na Alpha = 0,05. Za statističku analizu korišten je statistički program MedCalc Statistical Software version 14.12.0.¹⁰

Rezultati

Osnovna obilježja ispitanika

Istraživanje je provedeno na 100 ispitanika, od kojih je jednak broj, njih 50 (50%), iz zdravstvene i veterinarske škole „dr. Andrija Štampar“ i gimnazije „Matija Antun Reljković“. Mladića je bilo 32 (32%), a djevojaka 68 (68%), podjednako iz obje škole, a asimetričnost spolne podjele u uzorku odgovara spolnoj asimetričnosti u ukupnom broju polaznika škola (Tablica 1). Članstvo u nekoj udruzi navode 32 (32%) ispitanika, od kojih su u rad udruge značajno više uključeni ispitanici gimnazije, njih 23 (46%) u odnosu na ispitanike iz Zdravstvene i veterinarske škole (Fisherov egzaktni test, P = 0,005) (Tablica 1).

Tablica 1. Ispitanici prema članstvu u udrugama/ klubovima ili društvima u odnosu na školu koju pohađaju
Table 1 Examinees according to membership in associations / clubs or societies with reference to the attended school

	Broj (%) ispitanika / Number (%) of examinees			P*
	Gimnazija (High school)	Zdravstvena i veterinarska škola Health care and veterinarian school	Ukupno Total	
Nije član udruge <i>Not a member of an associations</i>	27 (54)	41 (82)	68 (68)	0,005
Član je neke udruge <i>Member of an association</i>	23 (46)	9 (18)	32 (32)	
Ukupno <i>Total</i>	50 (100)	50 (100)	100 (100)	

*Fisherov egzaktni test

*Fisher's exact test

Stavovi o volontiranju

Ispitanici su ocijenili stupanj slaganja s tvrdnjama koje se odnose na volontiranje kroz tri domene: stavovi o volontiranju, tvrdnje koje se odnose na moguće razloge razmjerno slabog volontiranja u Hrvatskoj i procjena određenih aktivnosti koje bi mogle utjecati na unaprjeđivanje volontiranja i motiviranja stanovništva za volontiranje. Ispitanici, njih 61%, najviše se slažu s

tvrdnjom da se volontiranjem mogu upoznati zanimljivi ljudi, a 32% njih se izrazito slaže s tvrdnjama da volonteri mogu pomoći u rješavanju problema lokalne zajednice. S tvrdnjom da volontirati mogu uglavnom oni koji financijski dobro stoje izrazito se ne slaže 31% ispitanika. Nema značajnih razlika u ocjeni pojedinoga stava o volontiranju u odnosu prema školi koju ispitanici pohađaju (Tablica 2).

Tablica 2. Središnje vrijednosti ocjena stavova u odnosu na školu koju pohađaju
 Table 2 Median grade attitude value with reference to the attended school

	Medijan (interkvartilni raspon) <i>Median (inter quarterly range)</i>			P*
	Gimnazija <i>(High school)</i>	Zdravstvena i veterinarska škola <i>Health care and veterinarian school</i>	Ukupno <i>Total</i>	
Volonteri su zadovoljniji sobom od ljudi koji ne volontiraju <i>Volunteers are more satisfied with themselves than those who do not volunteer</i>	3 (3 - 4)	3,5 (3 - 4)	3 (3 - 4)	0,69
Volonteri mogu pomoći u rješavanju problema lokalne zajednice <i>Volunteers can help in solving local community issues</i>	4 (4 - 5)	4 (3 - 5)	4 (4 - 5)	0,28
Volontiranje može pomoći u rješavanju nekih osobnih problema <i>Volunteering can help in solving some private issues</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 4,3)	4 (3 - 4)	0,46
Volontiranje je dobar način za provođenje slobodnoga vremena <i>Volunteering is a good way to spend free time</i>	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	0,75
Uključivanjem u volonterski rad mogu se upoznati zanimljivi ljudi <i>Joining volunteering is a way of getting to know interesting people</i>	5 (4 - 5)	5 (4 - 5)	5 (4 - 5)	0,10
Volonteri su obično ljudi zaneseni nekom idejom <i>Volunteers are ordinary people enthralled by ideals</i>	3 (3 - 4)	3 (2 - 4)	3 (3 - 4)	0,55
Volontiranju je potrebno dati više pozornosti <i>More attention should be paid to volunteering</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 4,3)	4 (3 - 4)	0,98
Volontirati mogu uglavnom oni koji imaju mnogo slobodnoga vremena <i>Volunteering is for those who have a lot of free time</i>	3 (2 - 4)	3,5 (2 - 4)	3 (2 - 4)	0,12
Volontirati mogu uglavnom oni koji financijski dobro stoje <i>Volunteering is mainly for those who are well off</i>	2 (1 - 2,3)	2 (1 - 3)	2 (1 - 3)	0,35
Volontiranje može pomoći u pronalaženju i dobivanju zaposlenja <i>Volunteering can help in finding work</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 4)	4 (3 - 4)	0,69
Volonterima se može povjeriti ozbiljan posao <i>Volunteers can be trusted with serious work</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 4,3)	4 (3 - 4)	0,87

*Mann Whitney U test

Razloge razmjerno slaboga volontiranja i motiviranosti za volontiranje u Hrvatskoj najviše ispitanika vidi u tome da iskorištavanje volonterskoga rada negativno djeluje na motivaciju za volontiranje za 27% ispitanika, njih 25% navodi kako se u školama volontiranju ne pridaje dovoljno pažnje, pa djeca i mladi nemaju gdje naučiti o volontiranju, a po 21% ispitanika kao razlog navodi da se volonterski rad kod nas ne cijeni dovoljno, te da se volontiranju ne pridaje dovoljno pažnje kroz medije (novine, TV). S tvrdnjom da volonteri financijski opterećuju instituciju u kojoj volontiraju, pa se zbog toga institucije teško odlučuju na prihvata volontera, izrazito se ne slaže 19 % ispitanika (Tablica 3).

Mann Whitney U testom utvrđena je značajnost razlike u odnosu na školu koju pohađaju. Ispitanici koji pohađaju gimnaziju značajno se manje slažu, u odnosu na ispitanike iz zdravstvene i veterinarske škole, s tvrdnjama da se za volonterski rad ne dobiju certifikati, potvrde ili preporuke, pa ljudi nisu motivirani za volontiranje (P = 0,03); da se u Hrvatskoj razmjerno malo volontira, jer postoji stereotip o volonterskom radu kao manje vrijednom (P = 0,02); da su ponekad uz volontiranje na djelu i neki „mutni“ poslovi, pa ljudi nemaju povjerenja u ispravnost volontiranja (P = 0,03);

da se u obitelji ne potiče na volontiranje (P = 0,007), te da ljudi nisu svjesni da volontiranje pruža mogućnost osobnoga razvoja (P = 0,01) (Tablica 4).

Kao razloge koji nisu navedeni, a utječu na volontiranje, ispitanici navode lijenost, velik broj obaveza u školi, bolest, loše stanje u državi, te vjerske raznolikosti, siromaštvo i nacionalnu pripadnost.

S tvrdnjom da bi davanje prednosti volonterima prilikom zapošljavanja motiviralo ljude za volontiranje izrazito se slaže 43% ispitanika, a s tvrdnjom da bi pokrivanje troškova (prijeevoza, toplog obroka) motiviralo ljude, slaže se 39% ispitanika. S tvrdnjom da bi bolje informiranje o volontiranju (upoznavanje javnosti s pojmom i važnosti volontiranja) doprinijelo unaprjeđivanju volontiranja, izrazito se slaže 35% ispitanika, a 33% njih s tvrdnjom da bi uvođenje sadržaja o volontiranju i poticanje na volontiranje u školama doprinijelo unaprjeđivanju volontiranja.

Ispitanici zdravstvene i veterinarske škole značajno se više slažu s tvrdnjama da bi pokrivanje troškova (prijeevoza, doručka) motiviralo ljude na volontiranje ili pak da bi stručno osposobljavanje organizacija za prihvata i rad s volonterima unaprijedilo volontiranje (Mann Whitney U test, P < 0,001) (Tablica 5).

Tablica 3. Slaganje s tvrdnjama o razlozima razmjerno slabog volontiranja u Hrvatskoj
Table 3 Agreement with statements on relatively weak reasons for volunteering in Croatia

Tvrdnje o razlozima razmjerno slabog volontiranja <i>Claims on the reasons for relatively weak volunteering</i>	Broj ispitanika <i>Number of examinees</i>					
	Liekert 1*	Liekert 2*	Liekert 3*	Liekert 4*	Liekert 5*	Ukupno
Društvena klima u Hrvatskoj negativno utječe na volontiranje <i>The social climate in Croatia has a negative influence on volunteering</i>	8	14	50	26	2	100
Volonterski rad kod nas se ne cijeni dovoljno / <i>We do not have enough appreciation for volunteering</i>	6	4	13	56	21	100
Za volonterski rad se ne dobiju certifikati, potvrde ili preporuke, pa ljudi nisu motivirani za volontiranje / <i>No certificates or recommendations are acquired for volunteering thus not motivating people</i>	5	12	23	41	18	99
Nitko se ozbiljno ne bavi promocijom volontiranja / <i>No one deals seriously in promoting volunteering</i>	1	12	31	48	8	100
Ljudi kod nas ne znaju mnogo o mogućnostima i prednostima volontiranja / <i>People here are not familiar with the possibilities and advantages of volunteering</i>	0	4	16	61	19	100
U Hrvatskoj se razmjerno malo volontira, jer postoji stereotip o volonterskom radu kao manje vrijednom / <i>Volunteering is relatively</i>	6	23	29	34	8	100

<i>low in Croatia for there is the stereotype on volunteering as less worthy</i>						
Ljudi su pasivni i nemaju ambicija ni za što, pa ni za volontiranje <i>People are passive and have no ambitions, not even for volunteering</i>	7	13	27	35	18	100
Zaposleni volontere smatraju prijetnjom za svoj posao i zbog toga ih ne žele poučavati / <i>The employed consider volunteers a threat to their work and thus do not want to teach them</i>	10	35	35	17	3	100
Država ne donosi poticajne mjere za unaprjeđivanje volontiranja <i>The government does not take incentive measures to improve volunteering</i>	1	3	22	52	22	100
Ljudi koji na svom poslu dolaze u vezu s volonterima najčešće nemaju potrebnoga iskustva i znanja, pa s volonterima neadekvatno postupaju / <i>People who are in connection with volunteers at work most often do not have the required experience and knowledge and thus have an inadequate approach to volunteers</i>	2	14	53	27	4	100
Volonteri financijski opterećuju instituciju u kojoj volontiraju, pa se zbog toga institucije teško odlučuju na prihvata volontera <i>Volunteers are a financial burden for the institution in which they volunteer making it difficult for them to decide on accepting volunteers</i>	19	27	42	11	1	100
Nema se gdje volontirati / <i>There is nowhere to volunteer</i>	13	30	33	22	2	100
Kod nas je potrebno pružiti veliku pomoć članovima obitelji, pa se nema vremena pomagati drugima / <i>We are of great assistance to the members of our family and have no time for helping others</i>	4	32	38	21	5	100
Iskorištavanje volonterskoga rada negativno djeluje na motivaciju za volontiranje / <i>Exploitation of volunteer work has a negative influence on motivating volunteering</i>	2	14	26	31	27	100
Ponekad su uz volontiranje na djelu i neki "mutni" poslovi, pa ljudi nemaju povjerenja u ispravnost volontiranja / <i>Sometimes volunteering involves some suspicious work so people do not trust the correctness of volunteering</i>	1	15	37	39	8	100
Volontiranju se ne pridaje dovoljno pažnje kroz medije (novine, TV) <i>The media (newspapers, TV) give inadequate attention to volunteering</i>	5	7	19	48	21	100
U školama se volontiranju ne pridaje dovoljno pažnje, pa djeca i mladi nemaju gdje naučiti o volontiranju <i>Schools do not give adequate attention to volunteering so children and youngsters have no way of learning about volunteering</i>	2	7	22	44	25	100
U obiteljima se ne pridaje dovoljno pažnje poticanju volontiranja kroz osobni primjer starijih / <i>Volunteering does not acquire enough encouragement from families through the examples of older members</i>	1	10	31	49	9	100
Ljudi nisu svjesni da volontiranje pruža mogućnost osobnoga razvoja <i>People are not aware that volunteering offers the possibility of personal development</i>	1	4	27	51	17	100

* Liekertova skala (1 - izrazito se ne slažem, 2 - ne slažem se, 3 - niti se slažem, niti se ne slažem, 4 - slažem se, 5 - izrazito se slažem). / *Liekert's scale (1 - I clearly do not agree, 2 - I do not agree, 3 - I neither agree nor disagree, 4 - I agree, 5 - I clearly agree)*

Tablica 4. Ocjene razloga razmjerno slabog volontiranja u Hrvatskoj
 Table 4 Evaluation on relatively weak reasons for volunteering in Croatia

	Medijan (interkvartilni raspon) Median (inter quarterly range)			P*
	Gimnazija (High school)	Zdravstvena i veterinarska škola Health care and veterinarian school	Ukupno Total	
Društvena klima u Hrvatskoj negativno utječe na volontiranje / The social climate in Croatia has a negative influence on volunteering	3 (3 - 4)	3 (2,8 - 4)	3 (3 - 4)	0,75
Volonterski rad kod nas se ne cijeni dovoljno We do not have enough appreciation for volunteering	4 (3 - 4)	4 (4 - 5)	4 (4 - 4)	0,11
Za volonterski rad se ne dobiju certifikati, potvrde ili preporuke, pa ljudi nisu motivirani za volontiranje No certificates or recommendations are acquired for volunteering thus not motivating people	3 (3 - 4)	4 (3 - 5)	4 (3 - 4)	0,03
Nitko se ozbiljno ne bavi promocijom volontiranja No one deals seriously in promoting volunteering	3,5 (3 - 4)	4 (3 - 4)	4 (3 - 4)	0,07
Ljudi kod nas ne znaju mnogo o mogućnostima i prednostima volontiranja / People here are not familiar with the possibilities and advantages of volunteering	4 (4 - 4)	4 (3 - 4)	4 (4 - 4)	0,61
U Hrvatskoj se razmjerno malo volontira, jer postoji stereotip o volonterskom radu kao manje vrijednom Volunteering is relatively low in Croatia for there is the stereotype on volunteering as less worthy	3 (2 - 4)	4 (3 - 4)	3 (2 - 4)	0,02
Ljudi su pasivni i nemaju ambicija ni za što, pa ni za volontiranje / People are passive and have no ambitions, not even for volunteering	3 (2 - 4)	4 (3 - 4)	4 (3 - 4)	0,06
Zaposleni volontere smatraju prijetnjom za svoj posao i zbog toga ih ne žele poučavati The employed consider volunteers a threat to their work and thus to not want to teach them	3 (2 - 3)	3 (2 - 4)	3 (2 - 3)	0,45
Država ne donosi poticajne mjere za unaprjeđivanje volontiranja / The government does not take incentive measures to improve volunteering	4 (4 - 4)	4 (3 - 5)	4 (3 - 4)	0,72
Ljudi koji na svom poslu dolaze u vezu s volonterima najčešće nemaju potrebnoga iskustva i znanja, pa s volonterima neadekvatno postupaju People who are in connection with volunteers at work most often do not have the required experience and knowledge and thus have an inadequate approach to volunteers	3 (3 - 3,3)	3 (3 - 4)	3 (3 - 4)	0,22
Volonteri financijski opterećuju instituciju u kojoj volontiraju, pa se zbog toga institucije teško odlučuju na prihvata volontera Volunteers are a financial burden for the institution in which they volunteer making it difficult for them to decide on accepting volunteers	2 (2 - 3)	3 (2 - 3)	3 (2 - 3)	0,11

Nema se gdje volontirati <i>There is nowhere to volunteer</i>	3 (2 - 3)	3 (2 - 4)	3 (2 - 3)	0,26
Kod nas je potrebno pružiti veliku pomoć članovima obitelji, pa se nema vremena pomagati drugima <i>We are of great assistance to the members of our family and have no time for helping others</i>	3 (2 - 3)	3 (2 - 4)	3 (2 - 4)	0,05
Iskorištavanje volonterskoga rada negativno djeluje na motivaciju za volontiranje <i>Exploitation of volunteer work has a negative influence on motivating volunteering</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 5)	4 (3 - 5)	0,23
Ponekad su uz volontiranje na djelu i neki "mutni" poslovi pa ljudi nemaju povjerenja u ispravnost volontiranja / <i>Sometimes volunteering involves some suspicious work so people do not trust the correctness of volunteering</i>	3 (3 - 4)	4 (3 - 4)	3 (3 - 4)	0,03
Volontiranju se ne pridaje dovoljno pažnje kroz medije (novine, TV) / <i>The media (newspapers, TV) give inadequate attention to volunteering</i>	4 (3 - 4)	4 (3,8 - 5)	4 (3 - 4)	0,08
U školama se volontiranju ne pridaje dovoljno pažnje, pa djeca i mladi nemaju gdje naučiti o volontiranju / <i>Schools do not give adequate attention to volunteering so children and youngsters have no way of learning about volunteering</i>	4 (3 - 4,3)	4 (3 - 5)	4 (3 - 4,8)	0,37
U obiteljima se ne pridaje dovoljno pažnje poticanju volontiranja kroz osobni primjer starijih <i>Volunteering does not acquire enough encouragement from families through the examples of older members</i>	3 (3 - 4)	4 (3 - 4)	4 (3 - 4)	0,007
Ljudi nisu svjesni da volontiranje pruža mogućnost osobnoga razvoja <i>People are not aware that volunteering offers the possibility of personal development</i>	3 (3 - 4)	4 (3 - 5)	4 (3 - 4)	0,01

* Mann Whitney U test

Tablica 5. Ocjene predloženih aktivnosti za unaprjeđivanje volontiranja i motiviranja stanovništva
Table 5 The evaluation of proposed activities for improving volunteering and motivating people

	Medijan (interkvartilni raspon) <i>Median (inter quarterly range)</i>			P*
	Gimnazija <i>(High school)</i>	Zdravstvena i veterinarska škola <i>Health care and veterinarian school</i>	Ukupno <i>Total</i>	
Davanje volonterima prednost pri zapošljavanju motiviralo bi ljude za volontiranje / <i>Giving volunteers advantage in employment would motivate people to volunteer</i>	4 (4 - 5)	5 (4 - 5)	4 (4 - 5)	0,17
Bolje informiranje o volontiranju / <i>Better information on volunteering</i>	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	0,64
Osnivanje posebnih organizacija koje bi promicale volontiranje / <i>Incorporating new organizations that would promote volunteering</i>	4 (3,8 - 4)	4 (4 - 5)	4 (4 - 4)	0,12

Propaganda u medijima / <i>Propaganda in the media</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 5)	4 (3 - 4)	0,08
Dobra ponuda volonterskih poslova / <i>Good offer of volunteer work</i>	4 (4 - 4)	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	0,17
Pokrivanje troškova (prijevoza, doručka) motiviralo bi ljude na volontiranje <i>Covering costs (transport, brunch) would motivate people to volunteer</i>	4 (3 - 4)	5 (4 - 5)	4 (4 - 5)	< 0,001
Stručno osposobljavanje organizacija za prihvata i rad s volonterima / <i>Expert training of organizations on volunteer work</i>	3 (3 - 4)	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	< 0,001
Donošenje i provođenje poticajnih mjera za promicanje volonterskoga rada na državnoj razini <i>Adopting and implementing incentive measures at state level to promote volunteer work</i>	4 (4 - 4)	4 (3 - 5)	4 (4 - 4)	0,30
Uvođenje sadržaja o volontiranju i poticanje na volontiranje u školama / <i>Introducing substance to volunteering and encouraging volunteering in schools</i>	4 (3,8 - 5)	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	0,38
Otvorenost gospodarstva i javnih službi za rad volontera / <i>Economy and public service openness on volunteer work</i>	4 (3 - 4,3)	4 (3 - 5)	4 (3 - 5)	0,58

* Mann Whitney U test

Aktivnosti ispitanika

Obzirom na dosadašnje aktivnosti ispitanika najviše ih je pomagalo u radu crkve (čišćenje okoliša i unutrašnjosti), njih 26%, a u aktivnostima neke udruge (društva) njih 21% (organizacija koncerata, pomaganje izviđačima i Crvenom križu). Od 15 (15%) ispitanika koji su dobrovoljno radili za svoju zajednicu (dežuranje u lokalnom dobrovoljnom vatrogasnom društvu, sudjelovanje u čišćenju nakon elementarnih nepogoda – poplava) značajno je više ispitanika iz gimnazije (Fisherov egzaktni test, $P = 0,04$), njih 11 (22%), također i u dobrovoljnom radu za školu ili vrtić (prodavanje kolača kako bi se prikupio novac koji se koristio za nabavku edukativnih pomagala) (Fisherov egzaktni test, $P = 0,02$), gdje je od 19 (19%) ispitanika njih 14 (28%) bilo iz gimnazije. Samo jedan ispitanik je sudjelovanjem u HGSS-u bez naknade ili s minimalnom naknadom radio kako bi stekao iskustvo u nekoj djelatnosti (Tablica 6).

Obzirom na učestalost volontiranja, najviše ispitanika, njih 20 (26%), sudjelovalo je nekoliko puta godišnje, svaki tjedan 15 (19%) ispitanika, a svakodnevno se volontiranjem bavi samo jedan ispitanik iz gimnazije.

Prilikom volontiranja ispitanici su uglavnom pomagali osobama koje ne poznaju, kako navode 22 (27%) ispitanika ili radu organizacije čiji rad dobro

poznaju, prema navodima 27 (33%) ispitanika, bez značajne razlike u odnosu na školu koju pohađaju.

Najviše ispitanika, njih 47%, slaže se ili se izrazito slaže s tvrdnjom da se osjećaju dobro kad volontiraju, teda su zadovoljni rezultatima svoga volonterskoga rada (Tablica 7).

Ispitanici koji pohađaju zdravstvenu i veterinarsku školu značajno se više slažu s tvrdnjom da su zadovoljni rezultatima svoga volonterskog rada, u donosu na ispitanike iz gimnazije (Mann Whitney U test, $P = 0,001$), dok u ostalim tvrdnjama nema statistički značajne razlike (Tablica 8).

Tablica 6. Raspodjela ispitanika prema aktivnosti u kojima su sudjelovali
 Table 6 Distribution of examinees according to activities in which they participate

	Broj (%) ispitanika Number (%) of examinees			P*
	Gimnazija (High school)	Zdravstvena i veterinarska škola Health care and veterinarian school	Ukupno Total	
Dobrovoljno su radili za svoju zajednicu <i>Performed volunteer work for their community</i>	11 (22)	4 (8)	15 (15)	0,04
Dobrovoljno su radili za školu ili vrtić / <i>Performed volunteer work for their school or kindergarten</i>	14 (28)	5 (8)	19 (19)	0,02
Pomagali rad crkve / <i>Church work assistance</i>	17 (34)	9 (18)	26 (26)	0,11
Radili bez naknade za političku stranku <i>Worked without any compensation for their political party</i>	4 (8)	2 (4)	6 (6)	0,68
Sudjelovali u aktivnostima neke udruge (društva) <i>Performed in activities of some association (society)</i>	13 (26)	8 (16)	21 (21)	0,33
Bez naknade ili s minimalnom plaćom, sudjelovali u pripremi nekoga događaja <i>Participated in the preparation of an event without being compensated or for a minimal salary</i>	4 (8)	1 (2)	5 (5)	0,36
Bez naknade ili s minimalnom naknadom, radili da bi stekli iskustvo u nekoj djelatnosti <i>Worked without being compensated or for a minimal salary to acquire experience in an activity</i>	0	1 (2)	1 (1)	> 0,99

* Fisherov egzaktni test / * Fisher's exact test

Tablica 7. Samoprocjena iskustva volontiranja
 Table 7 Self-evaluation of volunteering experiences

Samoprocjena iskustva volontiranja <i>Self-evaluation of volunteering experiences</i>	Broj ispitanika Number of examinees					
	Liekert 1*	Liekert 2*	Liekert 3*	Liekert 4*	Liekert 5*	Ukupno Total
Kada volontiraju, dobro se osjećaju / <i>They feel well when volunteering</i>	0	1	5	27	20	53
Smatraju da su se zbog njihovog volontiranja uvjeti u kojima žive poboljšali, a okolina postala ugodnija <i>They consider that living conditions have improved due to their volunteering and the environment has become more pleasant</i>	2	5	21	17	9	54
Volontiraju da bi postigli cilj koji im je važan <i>They volunteer to achieve a goal important to them</i>	1	0	20	20	12	53
Vjera u misije organizacija koje su podržavali bila je temeljni razlog njihovog volontiranja / <i>Faith in the organization they supported was the basic reason for their volunteering</i>	1	4	19	20	9	53
Zadovoljni su rezultatima svoga volonterskoga rada <i>They are satisfied with the results due to their volunteer work</i>	0	1	6	26	21	54

Tablica 8. Središnje vrijednosti samoprocjene iskustva volontiranja
 Table 8 Median values of volunteering experience self-evaluation

	Medijan (interkvartilni raspon) Median (inter quarterly range)			P*
	Gimnazija (High school)	Zdravstvena i veterinarska škola Health care and veterinarian school	Ukupno Total	
Kada volontiraju, dobro se osjećaju <i>They feel well when volunteering</i>	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	4 (4 - 5)	0,96
Smatraju da su se zbog njihovog volontiranja uvjeti u kojima žive poboljšali, a okolina postala ugodnija / <i>They consider that living conditions have improved due to their volunteering and the environment has become more pleasant</i>	3 (3 - 4)	4 (3 - 4,8)	3 (3 - 4)	0,22
Volontiraju da bi postigli cilj koji im je važan <i>They volunteer to achieve a goal important to them</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 5)	4 (3 - 4)	0,39
Vjera u misije organizacija koje su podržavali bila je temeljni razlog njihovog volontiranja <i>Faith in the organization they supported was the basic reason for their volunteering</i>	4 (3 - 4)	4 (3 - 4)	4 (3 - 4)	0,75
Zadovoljni su rezultatima svoga volonterskog rada <i>They are satisfied with the results due to their volunteer work</i>	4 (4 - 4)	5 (4 - 5)	4 (4 - 5)	0,001

* Mann Whitney U test

Rasprava

U anketi koja je provedena među 50 učenika završnih razreda gimnazije „Matija Antun Reljković“ u Vinkovcima i 50 učenika završnih razreda zdravstvene i veterinarske škole „dr. Andrija Štampar“, također u Vinkovcima, praktično dvije trećine anketiranih čine djevojke, što je važan podatak pri interpretaciji rezultata, budući da bi mogao imati utjecaj na odabir područja volontiranja osoba koje volontiraju. Upravo nesrazmjer u broju muških i ženskih ispitanika, iako je vezan uz specifičnost odabira zdravstvenih profesija kao feminiziranih struka, predstavlja jedno od ograničenja ovoga istraživanja.

Vrijednost ovoga istraživanja leži u dobivenoj potvrdi da su s užeg osobnog aspekta ispitanika vrlo pozitivne prosudbe volontiranja, pogotovo što 83% ispitanika volontiranje smatra kao dobar način provođenja slobodnoga vremena. Važno je istaknuti da čak 98% ispitanika smatra da se uključivanjem u volonterski rad mogu upoznati zanimljivi ljudi, te da pozitivna materijalna situacija nije preduvjet za volontiranje. Važno je i gledanje na volontiranje kao proaktivan pristup traženju posla, budući da čak 62 % ispitanika smatra da volontiranje može pomoći u pronalaženju i dobivanju zaposlenja. Rezultati dobiveni

u ovom istraživanju vrlo su slični rezultatima o stavovima volontiranja koje pokazuje istraživanje iz Dubrovnika⁹ i Zagreba – zdravstvene obrazovne ustanove na području Vrapča.¹¹

Kotlar i sur. u rezultatima istraživanja provedenoga u zadarskoj populaciji studenata, kao glavni motiv istaknuli su prepoznavanje osobnog i društvenoga značaja volontiranja, a dominira želja za uključivanjem u kratkoročne aktivnosti i aktivnosti humanitarnoga karaktera.¹²

Pažnju zaslužuju stavovi o uzrocima razmjerno slabog volontiranja u Hrvatskoj (Tablica 4), pri čemu na razini društva zabrinjavaju podaci o podcijenjenosti volontiranja („volonterski rad se kod nas ne cijeni dovoljno“ (77%); „ljudi kod nas ne znaju mnogo o mogućnostima i prednostima volontiranja“ (80%); „država ne donosi poticajne mjere za unaprjeđivanje volontiranja“ (74%); „volontiranju se ne pridaje dovoljno pažnje kroz medije“ (69%), „u školama se volontiranju ne pridaje dovoljno pažnje, pa djeca i mladi nemaju gdje naučiti o volontiranju“ (69%). Slične rezultate i u ovom segmentu donosi istraživanje iz Dubrovnika,⁹ kao i istraživanje provedeno na Školi za medicinske sestre Vrapče.¹¹

Tablica 4 pokazuje da po anketnim pitanjima iz Tablice 3 postoje značajne razlike među stavovima

polaznika dviju škola uključenih u istraživanje. Naime, statistička analiza razlika pokazala je po kojim se pitanjima učenici gimnazije značajno manje slažu u odnosu na polaznike zdravstvene škole. Odnosi se to na tvrdnje: da se za volonterski rad ne dobiju certifikati, preporuke itd. ($P = 0,03$); stereotip o volonterstvu kao manje vrijednom ($P = 0,02$); da uz volontiranje idu i neki mutni poslovi ($P = 0,03$); da je slabo poticanje osobnim primjerom starijih ($P = 0,007$) i da volontiranje pruža mogućnost osobnoga razvoja ($P = 0,01$).

Tablica 5 pokazuje da se ispitanici iz zdravstvene škole značajno više slažu s tvrdnjama da: „bi pokrivanje troškova (prijvoza i doručka) motiviralo ljude na volontiranje“ ($P = 0,001$) i „stručno osposobljavanje organizacija za prihvata i rad s volonterima“ ($P = 0,001$). Takav stav vjerojatno proizlazi iz razmatranja stupnja učinkovitosti obimne vježbovne nastave u zdravstvenoj školi.

Zanimljiva je tvrdnja da bi davanje prednosti volonterima pri zapošljavanju motiviralo ljude za volontiranje, s kojom se slaže 91% anketiranih, a nijedan nije protiv. Pozitivan odgovor po istom pitanju u istraživanju iz Dubrovnika značajno je manji, osobito u odnosu na Zdravstvenu školu.^{9,11} Možda odgovor leži u činjenici da je potreba za zaposlenjem u Vinkovcima veća nego u Dubrovniku,⁹ odnosno uz činjenicu o većoj stopi nezaposlenosti u Vinkovcima i manjim mogućnostima zarade tijekom sezone.

Za razliku od ovog istraživanja prema kojem je najveći broj ispitanika pomagao u radu crkve (26%), a najmanji broj njih (6%) volontirao za političku stranku (podjednako iz obje škole), istraživanje u Dubrovniku pokazalo je da je čak 37,2% ispitanih volontiralo pri crkvi, dok je istraživanjem u Zagrebu dobiven značajno manji broj volontera pri crkvama (13%). Ovaj podatak govori o znatno većoj tradiciji volontiranja u crkvenoj zajednici u manjim sredinama nego u Zagrebu, pri čemu se može promišljati o mogućim razlozima, iako o istome ovo istraživanje ne nudi nedvojbene odgovore – npr. snažnija veza zajednice i Crkve u manjim sredinama, veće mogućnosti za volontiranje u velikim gradovima i sl.^{9,11}

Pažnju treba usmjeriti i na podatak o značajnije većem postotku mladih koji su bili uključeni u volontiranje u odnosu na druge sredine. Naime, ovim istraživanjem je utvrđeno da 26% ispitanika nema nikakvo iskustvo volontiranja, za usporedbu s istraživanjem iz Dubrovnika u kojem je 51,8% ispitanih bez iskustva volontiranja,⁹ odnosno Zagreba u kojem je 83,1% ispitanika bez iskustva volontiranja.^{9,11} Relativno visok postotak mladih koji volontiraju može se usporediti i s rezultatima dobivenim na zadarskoj populaciji studenata u kojoj je u razdoblju od početka studiranja 53% ispitanih

studenata volontiralo.¹² Ovi podaci mogu upućivati na specifičnu otvorenost prema volontiranju u Vinkovcima, možda vezano i uz nasljeđe rata i poraća, te iskustva skrbi o izbjeglicama tijekom Domovinskog rata.

Rezultati su tim vrjedniji ukoliko se razmotre u kontekstu podataka o raširenosti volontiranja u Europi u kojima postoje zemlje u kojima se izrazito volontira, poput Austrije, Nizozemske, Švedske i Ujedinjenog Kraljevstva, gdje volontira preko 40% odrasle populacije, odnosno Danske, Finske, Luksemburga i Njemačke, gdje volontira između 30% i 39% populacije, ali i zemalja poput Bugarske, Grčke, Italije i Latvije, u kojima volontira između 10% i 19% odrasloga stanovništva.⁷

Usporedba dobivenih rezultata s rezultatima volontiranja u nekim zemljama EU, npr. u Velikoj Britaniji, u kojoj volontera 31% studentske populacije, pokazuju izrazitu sklonost volontiranju kod ispitanika iz ovoga istraživanja.¹³ Nadalje, učestalost, tj. redovitost volontiranja je dobar pokazatelj pozitivnih stavova o važnosti volontiranja u zajednici, što je naglašeno u Vinkovcima, budući da je redovito volontiranje svaki tjedan zastupljeno kod oko 20% ispitanika, što je daleko više nego u Dubrovniku (6,7%),⁹ odnosno na razini Hrvatske (9,5%).⁷

Rezultati ovoga istraživanja mogu se usporediti s rezultatima istraživanja Pološki Vokić i suradnika o volontiranju na uzorku od 255 studenata diplomskih studija na Sveučilištu u Zagrebu, prema kojima se najveći broj ispitanika (33%) odlučuje za volontiranje iz altruističnih razloga.⁷ Navedeni rezultati slični su rezultatima istraživanja Zrinščaka i suradnika koji pokazuju da studenti u Hrvatskoj najviše vrednuju intrinzične altruističke motive, ali i da se volontiranje ne promiče dovoljno kroz obrazovni sustav.⁸

Podatak dobiven ovim istraživanjem o visokom postotku volontiranja u crkvenim zajednicama može se tumačiti podacima prema kojima brojna istraživanja potvrđuju kako religiozni pojedinci više volontiraju od nereligioznih, vezano vjerojatno uz to što crkva tijekom čitave svoje povijesti promiče važnost pomaganja drugima, a što uključuje i volontiranje.⁷

I ovaj rad doprinos je razumijevanju proširenosti volontiranja u jednom segmentu populacije i predstavlja podlogu za daljnja istraživanja. Nedvojbeno, članove zajednice potrebno je dublje upoznati s problematikom volontiranja i može se očekivati da će tada uključenost i rezultati volontiranja biti bolji.

Ograničenja istraživanja vezana su uz veličinu uzorka koji je bio limitiran dostupnošću ispitanika na terenu. Nadalje, ograničenost na samo jedan grad u jednoj županiji, zbog specifičnosti društvenih, gospodarskih i drugih okolnosti koje Slavoniju izdvajaju od ostalih dijelova Hrvatske (visoka stopa nezaposlenosti,

visok stupanj iseljavanja, dugotrajne i nedovoljno otklonjene posljedice rata i poraća, uništenost gospodarstva, problemi u agrarnom sektoru nakon ulaska u EU itd.), ne omogućavaju generalizaciju rezultata na područje cijele Hrvatske. U svim ovakvim istraživanjima, ograničenje predstavlja i korištenje prigodnoga uzorka i moguće pogreške pri uzorkovanju (pogreška selekcije, pogreška odaziva, socijalno poželjni odgovori i sl.). Istraživanje je i presječno istraživanje u jednoj vremenskoj točki, što također limitira generalizaciju zaključka. Buduća istraživanja treba proširiti na područje cijele Hrvatske na slučajnom uzorku, uz uključivanje većega broja volontera u samo provođenje istraživanja, s ciljem dobivanja reprezentativnih rezultata, a sve s ciljem doprinosa razumijevanju prakse volontiranja u Hrvatskoj i povećanja obima volontiranja u RH. Poticanje istraživanja volontiranja među mladima tim je više opravdano, budući da su sadašnje spoznaje dosta limitirane, a provedena istraživanja malobrojna. Predlaže se proširiti istraživanje s populacije maturanata prema populaciji studenta, kako bi se kroz protok vremena moglo vidjeti kretanje motivacije i sudjelovanje u volontiranju i time dopunila saznanja stečena kroz dosadašnja istraživanja na razini Hrvatske,⁸ studentima Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci,¹⁴ studentima diplomskih studija Sveučilišta u Zagrebu,⁷ te studentima na sveučilištima u Zadru, Splitu i Rijeci.¹⁵

Zaključci

Obradom odgovora anketiranih u gimnaziji i zdravstvenoj školi u Vinkovcima, uočeno je da su u obje škole prisutni pozitivni stavovi o volontiranju. Uprkos pozitivnim stavovima, od ukupnoga broja ispitanih, samo njih oko 20% redovito volontira, što je dvostruko više od prosjeka volontiranja u Hrvatskoj koji iznosi 9,5%, iako su potrebe značajno veće. Ispitanici navode pozitivne prosudbe o volontiranju kao čimbeniku koji utječu na njihov osobni rast i oplemenjuju ih. Starija srednjoškolska populacija ima pozitivne stavove o volontiranju i učestalije volontira od ukupnoga prosjeka volontiranja u Hrvatskoj. Istraživanje je pokazalo da su svijest o dobrobiti volontiranja i učestalost volontiranja neovisni o ekonomskom statusu.

U istraživanju su pronađene razlike u samoprocjeni zadovoljstva rezultatima svojega volontiranja između ispitanika u dvjema školama, i to na način da su rezultatima svoga volonterskoga rada značajno zadovoljniji ispitanici zdravstvene škole. Istraživanjem je, nadalje, uočen jasno izražen stav ispitanika o nedovoljnom promicanju i poštivanju volontiranja u

zajednici, vidljivo je da su u gimnaziji prisutni pojedinci koji su dublje upućeni u problematiku volontiranja, da ispitanici iz Zdravstvene škole izrazitije podržavaju prijedloge o pokrivanju troškova prijevoza i doručka, kao i stručno osposobljavanje organizacija za prihvata i rad s volonterima, te da je najveći broj anketiranih volontirao pri crkvi, a najmanji za potrebe političkih stranaka.

Literatura

1. Lauc Z. Temeljni pojmovi lokalne samouprave, Lokalna samouprava – hrvatska i nizozemska iskustva. Osijek, Hrvatski institut za lokalnu samoupravu, 2006.
2. Šehić Relić L, Kamenko J, Kovačević M, Prgić Znika J, Pavelić Šprajc I, Forčić G. Generacija za V - priručnik o volontiranju za srednjoškolce. Volonterski centar Zagreb, Zagreb, 2014.
3. Begović H. O volontiranju i volonterima-volonterkama, Zagreb; Volonterski Centar Zagreb; 2006. (dostupno na: http://www.turbina-promjena.hr/images/dokumenti/O_volontiranju_i_volonterima.pdf. Informaciji pristupljeno 15.11.2017.)
4. Zakon o volonterstvu u Republici Hrvatskoj, NN 22/13.
5. Ibrahimović A. Usporedba prakse volontiranja u Hrvatskoj i Sloveniji (diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, diplomski studij poslovne ekonomije; 2013.
6. Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti; 2009. (Dostupno na http://planipolis.iep.unesco.org/upload/Youth/Croatia/Croatia_nacionalni%20program%20za%20mlade.pdf., preuzeto 10. studeni 2017.)
7. Pološki Vokić N, Marić I, Horvat G. Motivacija za volontiranje – jesu li motivi za volontiranje povezani sa spolom, ličnosti i područjem studiranja? Revija za socijalnu politiku. 2013;20:225-52.
8. Zrinščak S, i sur. Volontiranje studenata u Zagrebu u komparativnom kontekstu. Revija za socijalnu politiku. 2012;19:25-48.
9. Hazdovac Bajić N. Moje slobodno vrijeme, Istraživanje o volonterskom djelovanju kao načinu korištenja slobodnog vremena među dubrovačkim srednjoškolcima, Projekt inVOLONTIRAMse! 2014. (dostupno na: <http://www.udrugabonsai.hr/newbonsai/wpcontent/uploads/2014/02/Moje-slobodnovrijeme-istra%C5%BEivanje.pdf>. Informaciji pristupljeno 10. studenog 2017.)
10. MedCalc Statistical Software version 14.12.0. MedCals Softwar BVba, Ostend, Belgium. (dostupno na: <https://www.medcalc.org/manual/howtociteMedCalc.php>, pristupljeno 1.2.2018.)
11. Kozina M, Mimica N. Stavovi učenika škole za medicinske sestre o volontiranju. Sestrinski glasnik /Nursing Journal. 2016;21:216-20.
12. Kotlar V, Milanja I, Jakšić K, Bionda M. Stavovi o volontiranju i vrednovanju volonterskog rada studenata Sveučilišta u Zadru. Magistra Iadertina. 2017;11: 105-30.

13. Ellison F, Kerr H. The student volunteering landscape. London, England, National Union of Students, 2014.
14. Skočić Mihić S, Lončarić D, Rudelić A. Volontiranje studenata s djecom i mladima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama. Ljetopis socijalnog rada. 2011; 18:579-600.
15. Kotlar V, Ćulum, B. Vrednovanje izvannastavnih aktivnosti: pogled iz studentske perspektive. Suvremene teme: međunarodni časopis za društvene i humanističke znanosti. 2014;7:30-55.